

Cyngor Sir **CEREDIGION**
ADRAN DYSGU A
PHARTNERIAETHAU



CEREDIGION County Council
DEPARTMENT OF LEARNING
& PARTNERSHIPS

Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol/Coleg

Mawrth 2014.

CYNNWYS

Tudalen

Cyflwyniad

2

Adran 1:

Cludo Disgyblion y Brif Ffrwd

Disgyblion Oed Cynradd ac Uwchradd

3

1.1 Ysgolion Llawn

4

1.2 Cau Ysgolion

4

1.3 Diogelwch

4

1.4 Achosion Meddygol

5

1.5 Anghenion Addysgol Arbennig

5 - 6

1.6 Newid Cyfeiriad

6

1.7 Cwrs Astudio

6

1.8 Rhesymau Crefyddol

7

1.9 Cludo Ôl-16

7 - 8

Adran 2: Cyffredinol

2.1 Dewis sy'n Ffafiaeth Rhieni

9

2.2 Gwregysau Arbed

9

2.3 Ymddygiad

9

2.4 Darpariaeth Drawsffiniol

9-10

2.5 Camerâu

10

2.6 Teithwyr Seddau Sbâr

10

2.7 Cwynion

11

2.8 Defnyddio Cludiant Cyhoeddus

12

2.9 Man Codi

12

2.10 Apeliadau

12

Cyflwyniad

Tra bod dyletswydd ar rieni/gwarchodwyr i sicrhau bod eu plant yn mynychu'r ysgol a gwneud unrhyw drefniadau angenrheidiol ar gyfer eu cludo, mewn amgylchiadau arbennig bydd Cyngor Sir Ceredigion yn darparu cludiant o'r cartref i'r ysgol ac yn rhoi tocynnau teithio am ddim yn dilyn cwrdd â meini prawf nifer y milltiroedd o'r cartref i'r ysgol.

Pennir y polisi yn unol â darpariaethau perthnasol Deddf Addysg 1996 (yn enwedig Adrannau 444 a 509) a Mesur Teithio (Cymru) 2008

Lle bynnag y bydd yn bosibilrwydd rhesymol, ac yn gytûn â deddfwriaeth y Llywodraeth, bydd yr Awdurdod Lleol yn ymdrechu i gynnig lle mewn ysgolion sydd o fewn cyrraedd rhesymol i gartrefi disgyblion.

Nod yr Awdurdod Lleol yw darparu cludiant addas sy'n ddiogel, yn effeithiol a chost- effeithlon i'r disgyblion hynny sy'n gymwys dan y polisi hwn, a gwneir pob ymdrech i sicrhau bod hyn yn cael ei gynnal.

ADRAN 1: CLUDO DISGYBLION Y BRIF FFRWD

Disgyblion Oed Cynradd ac Uwchradd

Bydd cludiant yn cael ei ddarparu am ddim i ddisgyblion oed cynradd ac uwchradd sy'n teithio dros bellter mwy na'r pellter cerdded statudol o/i brif fynedfa'r ysgol addas agosaf atynt.

Rhaid i ddisgybl sy'n gwneud cais am gymorth fod yn breswlydd Ceredigion. Os yw ef/hi yn mynychu'r ysgol addas agosaf, a bod y ffordd fyrraf i'w cherdded rhwng cartref ac ysgol gymaint â, neu'n fwy na'r pellteroedd a nodwyd isod, yna bydd cludiant am ddim yn cael eu ddarparu ar eu cyfer fel rheol

- **Disgyblion Oed Cynradd (o 5 mlwydd oed)** - 2 filltir neu fwy o'r ysgol
- **Disgyblion Oed Uwchradd** - 3 milltir neu fwy o'r ysgol

Caiff pellter ei fesur yn ôl y ffordd fyrraf i'w cherdded rhwng cartref ac ysgol. (O ffordd fawr a gynhelir gan y cyngor sydd agosaf at yr eiddo, i'r fynedfa ysgol agosaf sy'n arwain at safle'r ysgol)

Mae Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 yn rhoi pŵer i'r awdurdod lleol dan Adran 6, i wneud trefniadau yn ôl disgrisiwn ar gyfer disgyblion na fyddai fel arall yn gymwys i dderbyn cludiant o'r cartref i'r ysgol am ddim.

Bydd y disgrisiwn hwn yn cael ei weithredu'n unol ag Adran 6 Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 a pharagraff 2.3 o Ganllawiau Llywodraeth Cymru ar ei gyfer, a bydd yn berthnasol ar gyfer unrhyw drefniadau sydd eu hangen ym marn yr awdurdod lleol i hwyluso'r broses o gludo dysgwyr o'u cartrefi i leoliadau addysg a hyfforddiant.

Gall cymorth gael ei ddarparu hefyd ar gyfer disgyblion o dan amgylchiadau arbennig ar sail: -

- ysgol yn llawn
- cau'r ysgol
- ail drefnu ysgol(ion)
- diogelwch
- meddygol
- datganiad o anghenion addysgol arbennig
- newid man preswyllo yn ystod blwyddyn olaf arholiadau

- parhau gyda chwrs astudio safon uwch nad yw ar gael yn yr ysgol a ddynodwyd
- credo grefyddol (o fewn radiws o 8 milltir i'r ysgol)
- myfyrwyr ôl-16

1.1 Ysgolion Llawn

Bydd cludiant ysgol yn cael ei ddarparu am ddim pan na fydd modd i'r Awdurdod Lleol drefnu i'r plentyn fynd yn ddisgybl mewn ysgol agosach at ei gartref ef/hi sy'n cynnig addysg addas ar gyfer anghenion y plentyn, gan gynnwys anghenion addysgol arbennig a all fod yn angenrheidiol ar ei gyfer ef/hi, pan fydd nifer y disgyblion sy'n mynychu'r sefydliad eisoes yn gwneud y lle'n llawn.

1.2 Cau Ysgolion

Bydd cludiant ysgol am ddim ar gyfer cyfnod penodol yn cael ei ystyried yn unol ag hysbysiad cyhoeddus Adran 12 Deddf Addysg 1980, yn dilyn cau'r ysgol neu newid yn ei statws.

1.3 Diogelwch

Gall cludiant ysgol gael ei ddarparu am ddim ar sail diogelwch. Rhaid i'r rhieni wneud cais ysgrifenedig i'r Cyfarwyddwr Dysgu a Phartneriaethau yn nodi eu rhesymau. Wrth ystyried y cais, bydd yr Awdurdod yn cymryd y canlynol i ystyriaeth: -

- oed y disbybl.
- natur y ffordd o'r cartref i'r ysgol: a yw'n beryglus ac a ddylid hebrwng y plentyn.

(Sylwer: Er mwyn i ffordd fod ar gael yn unol ag ystyr Adran 39(5) Deddf Addysg 1944, fel y'i newidiwyd yn Adran 199(5) Deddf Addysg 1993, rhaid bod y ffordd yn un y gall plentyn ei cherdded i'r ysgol, wedi'i hebrwng yn ôl y gofyn, a'i cherdded mewn diogelwch rhesymol. (Nid yw'n peidio â bod yn gymwys oherwydd peryglon a allai godi pe na bai'r plentyn yn cael ei hebrwng).

- a yw'r disgybl ar gofrestr yr ysgol agosaf ai peidio.
- argaeledd gwasanaeth cludiant cyhoeddus i deithwyr, neu fws ysgol penodol y gall fod lle'n sbâr arno.

1.4 Achosion Meddygol

Rhaid cyfeirio disgyblion sydd angen darpariaeth dros dro oherwydd anghenion meddygol at eu Meddyg Ymgynghorol neu Feddyg Teulu, er mwyn ystyried darparu cludiant ar eu cyfer.

Bydd pob achos yn cael ei asesu'n unigol.

Caiff yr anghenion am gludiant eu hasesu gan yr Awdurdod Lleol gyda chyngor, yn ôl y gofyn, gan weithwyr proffesiynol priodol eraill.

1.5 Anghenion Addysgol Arbennig

Ni fydd angen cymorth ar gyfer cludiant o'r cartref i'r ysgol ar y mwyafrif o ddisgyblion ag Anghenion Addysgol Arbennig. Fel rheol, dim ond ar gyfer y disgyblion hynny sydd â Datganiad o Anghenion Addysgol Arbennig oddi wrth yr Awdurdod Lleol, lle mae'r Awdurdod Lleol yn ystyried fod cludiant yn "angenrheidiol", y bydd cludiant ysgol yn cael ei ddarparu am ddim.

Mae'r polisi'n ceisio datblygu cynhwysiant yn ogystal ag annibyniaeth disgyblion. Felly bydd annog eu datblygiad addysgol a chymdeithasol er budd mawr i'r holl ddisgyblion, gan gynnwys gweithio tuag at deithio'n annibynnol. Felly bydd disgyblion yn derbyn anogaeth i gyflawni hyn cyn gynted â phosibl a hynny, wrth reswm, mewn ymgynghoriad â'r rhieni/gwarchodwyr.

Caiff pob achos ei asesu'n unigol mewn perthynas â lleoliad ysgol y disgybl. Caiff yr anghenion am gludiant eu hasesu gan yr Awdurdod Lleol gyda chyngor, yn ôl y gofyn, gan weithwyr proffesiynol priodol eraill.

Wrth wneud y penderfyniad, bydd y canlynol yn cael eu cymryd i ystyriaeth cyn dyrannu cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol ar gyfer disgyblion/myfyrwyr.

- Difrifoldeb anghenion arbennig y disgyblion/myfyrwyr.
- Y pellter i'r ysgol/coleg/lleoliad mewn perthynas â'r meini prawf a osodwyd allan yn Adran 1
- A yw'r daith ar brif lwybr bws sy'n hygyrch i'r disgyblion/myfyrwyr ai peidio.

- A oes gan y disgyblion/myfyrwyr broblemau meddygol difrifol, boed yn y tymor byr neu hir-dymor.
- A oes gan y disgyblion/myfyrwyr anawsterau difrifol wrth gerdded, neu anawsterau symudedd cyffredinol.
- A oes unrhyw amgylchiadau teuluol/personol dwys sy'n effeithio ar allu'r disgyblion/myfyrwyr i fynychu'r ysgol/coleg, y dylid eu cymryd i ystyriaeth.

1.6 Newid Cyfeiriad

Gall cymorth gael ei ddarparu adeg newid cyfeiriad pa un ai yw'r ysgol wedi'i lleoli yng Ngheredigion neu o fewn Awdurdod arall, cyhyd â bod hynny'n cwrdd â'r holl feini prawf canlynol.

- (i) disgybl Blwyddyn 11.
- (ii) symud i ysgol agosach adref yn anymarferol oherwydd gofynion y maes llafur.
- (iii) y pellter rhwng y cartref a'r ysgol ar hyd y ffordd fyrraf i'w cherdded yn 3 milltir neu fwy. (O ffordd fawr a gynhelir gan y cyngor sydd agosaf at yr eiddo, i'r fynedfa ysgol agosaf sy'n arwain at safle'r ysgol)

1.7 Cwrs Astudio

Gall cymorth gael ei ddarparu ar gyfer disgyblion sy'n dilyn cwrs astudio yn yr ysgol addas agosaf ond sydd wedyn yn methu parhau â'r cwrs i'r safon uwch yn yr un ysgol.

1.8 Rhesymau Crefyddol

Bydd yr Awdurdod Lleol yn talu sylw i ddymuniadau rhieni/gwarchodwyr o ran addysg grefyddol enwadol wrth ystyried a yw'n angenrheidiol bod cludiant ysgol am ddim yn cael ei ddarparu. Yn ogystal, bydd yr Awdurdod Lleol yn arfer disgrisiwn wrth bennu a yw am ddarparu cludiant am ddim, neu gymorth teithio, i ddisgyblion fynychu'r ysgol agosaf sy'n perthyn i enwad crefyddol eu rhieni os nad yw o fewn pellter cerdded, hyd yn oed pe gallent fod wedi mynychu ysgol addas anenwadol yn agosach adref.

Ar hyn o bryd, mae'r Awdurdod yn darparu cludiant am ddim ar gyfer disgyblion oed ysgol gorfodol (h.y. 5 oed) ar yr amod eu bod yn preswyllo oddi allan i'r pellter cerdded statudol a heb fod dros wyth milltir o'r ysgol.

1.9 Cludo Ôl-16

Gall cludiant gael ei ddarparu am ddim i fyfyrwyr sy'n mynychu coleg addysg bellach ar yr un sail â myfyrwyr 16-19 oed sy'n mynychu'r chweched dosbarth mewn ysgolion cyhyd â bod: -

- (i) myfyrwyr rhwng 16-19 oed yn mynychu cwrs amser llawn;
- (ii) y cwrs heb fod ar gael mewn ysgol neu goleg agosach adref;
- (iii) y myfyrwyr yn gymwys i dderbyn cymorth teithio yn unol â meini prawf cludiant am ddim (pellter).

Gall darpariaeth o'r fath gael ei gwneud cyhyd â bod myfyrwyr ôl-16: -

- yn preswyllo fel rheol yn yr ardal
- yn mynychu'r ysgol/coleg agosaf (hyd yn oed os yw'r ysgol/coleg oddi allan i ardal yr Awdurdod Lleol)
- ag anghenion addysgol arbennig, neu o dan amgylchiadau unigol neilltuol, sy'n gwneud darparu cludiant am ddim yn hanfodol

Gall cymorth ar gyfer myfyrwyr ysgolion uwchradd a cholegau sydd yn y grŵp oedran 16-19 gael ei ddarparu "drwy'r dull mwyaf effeithlon" h.y. yn cynnwys:-

- cludiant cerbydau contract;
- cludiant cyhoeddus;
- talu costau teithio ar gyfer cludiant car rhieni/car y myfyrwyr eu hunain;

Pan fydd disgyblion/myfyrwyr â hawl i gludiant am ddim yn preswyllo 1.5 milltir neu fwy o'r man codi agosaf bydd darparu tacsï o'r cartref i'r man codi yn cael ei ystyried.

ADRAN 2: CYFFREDINOL

2.1 Dewis sy'n Ffafiaeth Rhieni

Mae'r Cyngor yn cydnabod ei rwymedigaeth o dan Ddeddf Addysg 1996 i gydymffurfio â'r dewis sy'n ffafiaeth rhieni o safbwynt dewis ysgol. *Serch hynny, wrth ddewis ysgol ymhellach o'u cartref na'r ysgol addas agosaf sydd ar gael, bydd rhieni/gwarchodwyr yn mynd yn gyfrifol am gostau'r cludiant ac am y trefniadau i ac o'r ysgol honno*

2.2 Gwregysau Arbed

Mae gwregysau arbed wedi'u darparu yn yr holl gerbydau a dynodwyd yn gerbydau cludiant ysgol.

Dylid nodi: -

- i) bod yn rhaid gwisgo gwregysau arbed
- ii) mai cyfrifoldeb pob disgybl yn unigol yw sicrhau bod ef/hi yn gwisgo gwregys arbed

2.3 Ymddygiad

Wrth ddarparu gwasanaeth cludo, gall aelodau o'r staff a defnyddwyr y gwasanaeth ddisgwyl cael eu trin yn deg ac yn gyfiawn. Ni fydd goddefiad i aflonyddu o unrhyw fath. Ni fydd difrio, ysgogi trais na chreu twrf yn erbyn aelodau o'r staff na defnyddwyr y gwasanaeth yn dderbyniol, nac ychwaith ddifrodi cerbydau. Pe bai ymddygiad disgyblion wrth eu cludo yn arwain at unrhyw un o'r pethau a nodir uchod, gallai hynny arwain at dynnu cludiant y disgybl hwnnw yn ôl (gweler y ddogfen "Cludiant Ysgol – Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion") a/neu drosglwyddo'r taliadau am y difrod i rieni/gwarchodwyr y sawl a oedd yn gyfrifol. Gall yr Awdurdod wrthod cludo disgyblion sy'n arddangos ymddygiad bygythiol neu beryglus, ac eithrio pan fydd hyn yn nodweddiadol o anghenion arbennig canfyddadwy'r disgyblion.

2.4 Darpariaeth Drawsffiniol

Bydd yr Awdurdod Lleol yn darparu cludiant am ddim i unrhyw ddisgyblion neu fyfyrwr dros 5 oed sy'n byw dros 2 filltir (Cynradd) neu 3 milltir (Uwchradd) o'r ysgol neu'r coleg lle maent wedi'u cofrestru. Bydd hyn yn cynnwys cludiant am ddim pan fydd yr ysgol neu'r coleg addas agosaf yn un o ardaloedd Awdurdod Lleol arall.

Serch hynny, pe bai'r Awdurdod Lleol yn gwneud trefniadau priodol o dan Adran 39(2)(c) Deddf Addysg 1944, fel y'i newidiwyd yn Adran 199 Deddf Addysg 1993, i gofrestru disgyblion/myfyrwyr mewn ysgol neu goleg agosach at eu cartrefi, ac o fewn pellter cerdded i'w cartrefi, yna nid oes unrhyw ddyletswydd gorfodol ar yr Awdurdod Lleol i ddarparu cludiant nac i dalu costau teithio.

2.5. Camerâu

Mewn rhai cerbydau contract neilltuol, gosodwyd Camerâu Cylch Cyfyng (CCTV).

Diben y fenter hon yw

- sicrhau diogelwch teithwyr a gyrrwyr
- adnabod unigolion sydd o ganlyniad i'w hymddygiad annerbyniol yn mynd yn groes i gôd ymddygiad yr Awdurdod Lleol ac, o bosib, yn yr achosion gwaethaf yn peryglu bywydau teithwyr eraill. Wedi i unigolion o'r fath gael eu hadnabod bydd y camau y gellid eu gweithredu gan yr Awdurdod Lleol yn dilyn y drefn a osodwyd allan yn y ddogfen "Cludiant Ysgol – Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion"

2.6 Teithwyr Seddau Sbâr

Yn gyffredinol, nid oes hawl i gludiant am ddim gan ddisgyblion:

- (a) sy'n mynychu ysgol heblaw'r ysgol addas agosaf;
- (b) sy'n byw o fewn y pellter cerdded statudol.

Fodd bynnag, yn dilyn cyflwyno cais i'r Awdurdod, rhoir ystyriaeth iddynt deithio am ddim ar gerbydau dan gontract i'r Awdurdod Lleol os oes seddau sbâr ar gael.

Rhoddir y consesiwn hwn ar sail y ddealltwriaeth y byddai'r consesiwn yn dod i ben pe bai gofynion yr Awdurdod Lleol yn newid, ac yna byddai'r cyfrifoldeb cludo yn dychwelyd i'r rhieni.

2.7 Cwynion

Bydd pob achwyniad gan ddisgyblion, rhieni, aelodau o'r cyhoedd, gyrrwyr, ac ati, ynghylch cludiant o'r cartref i'r ysgol yn destun ymchwiliad. Mae modd mynegi pryderon drwy gysylltu â'r canlynol neu drwy'r ysgol. (Mae'r wybodaeth hon ar gael yn y llawlyfr "Cludiant Ysgol – Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion")

Cwynion ynghylch ymddygiad disgyblion

Cwynion ynghylch gyrrwyr

Cwynion ynghylch cerbydau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer cludiant ysgol

Cwynion/ymholiadau ynghylch Gwasanaeth Ceir

**Uned Cludiant Teithwyr
Corfforaethol**

(01970 633555)

2.8 Defnyddio Cludiant Cyhoeddus

Bydd y mwyafrif o ddisgyblion sydd â hawl i dderbyn cymorth yn cael eu cludo mewn cerbydau o dan contract penodol i'r Awdurdod Lleol; fodd bynnag, weithiau bydd cerbydau teithwyr cludiant cyhoeddus yn cael eu defnyddio, neu lwfans milltiroedd cyfradd penodol ar gyfer rhieni/disgyblion sy'n defnyddio'u cerbydau eu hunain.

2.9 Man Codi

Pan fydd cerbydau contract neu gerbydau teithwyr cludiant cyhoeddus yn cael eu defnyddio, nid yw bob amser yn bosibl trefnu bod llwybrau teithio cerbydau yn pasio heibio'n agos at gartrefi'r holl ddisgyblion. Felly, bydd yn ofynnol efallai i rieni wneud eu trefniadau eu hunain i'w plant gyrraedd a gadael 'man codi' agosaf y cerbyd. Gwneir pob ymdrech i gadw'r pellter mor fyr ag y bydd modd, ac ni ddylai fod yn hwy na 1.5 milltir.

MEWN ACHOSION O'R FATH BYDD GALW AM GYMORTH RHIENI I HEBRWNG DISGYBLION YN DDIOGEL AT Y CERBYDAU AC ODDI WRTHYNT.

Mae'r llawlyfr "Cludiant Ysgol – Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion" ar gael oddi wrth yr Awdurdod Lleol, yn cynnig cyngor ac arweiniad i ddisgyblion/myfyrwyr a rhieni ynghylch yr hyn y gallant ei wneud i sicrhau bod y daith o ac i'r ysgol/coleg yn ddiogel.

2.10 Apeliadau

Mae cais ar i rieni sylwi y gallant apelio yn erbyn penderfyniad i wrthod cludiant am ddim. Dylid cyflwyno apêl o'r fath gydag unrhyw dystiolaeth ategol i'r Cyfarwyddwr Dysgu a Phartneriaethau o fewn 28 diwrnod i dderbyn yr hysbysiad am y penderfyniad gwreiddiol.

